

سلسله دروس خارج

اصول فقہ

جلسه :

۷۰

تاریخ :

۱۹ / ۱۲ / ۱۴

مبحث وضع
(وضع تعیینی و تعیینی)

عامل اختصاص :
كثرت استعمال ← وضع تعيّن

عامل اختصاص :
تخصيص مخصّص ← وضع تعيّن

تعيين عن قصد ← وضع تعيّن

تعيين من غير قصد ← وضع تعيّن

ملاك تقسيم محقق
رشتى :
«عامل اختصاص»

ملاك تقسيم صاحب
فصول:
«قصد»

ملاك تقسيم
وضع تعيّن و تعيّن

مجاز مشهور

میرزای
قمی

دو نظریه

آقا ضیاء

معنی

حقیقی

مجازی

تعریف مجاز مشهور

وضعی

فی معنی الوضع

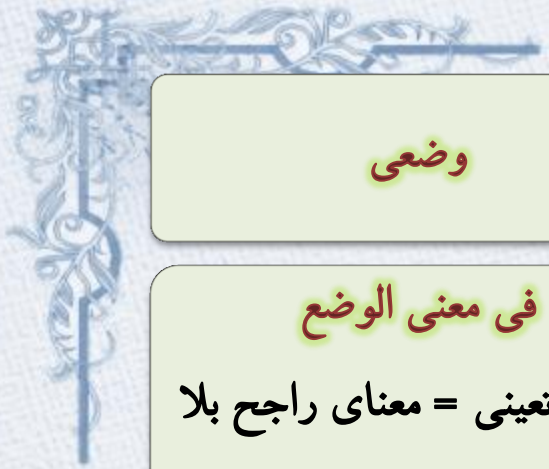
(وضع تعینی = معنای راجح بلا
قرینه)

معمولی

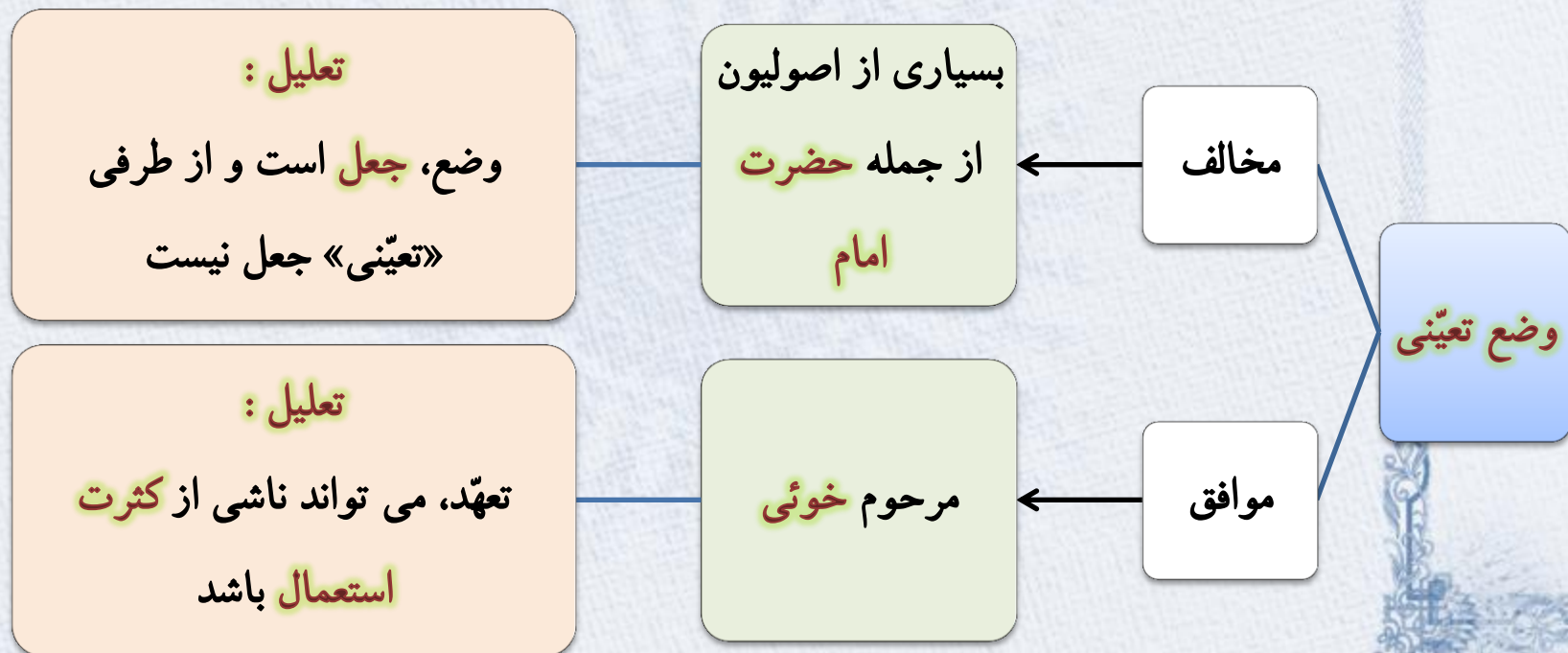
مشهور

(راجح بر معنای حقیقی مع
القرینه)

راجح بر معنای حقیقی یا مساوی با
معنای حقیقی بدون قرینه

اختلاف پیرامون وجود وضعی تعینی

کثرت استعمال (= امر تکوینی) نمی تواند **علتِ وضع** (= امر اعتباری) باشد

بنابراین طبق نظریاتِ: «تعهد + جعل هوهویت + مبنای مرحوح عراقی»

وضع تعینی نداریم

علت: ایشان نیز وضع را اعتباری می دانند

سؤال: الفاظ منقول، اگرچه دارای وضع تعینی نیستند، ولی آیا دارای معنای

حقیقی هم نمی باشند؟

جواب:

اولا: منکرین وضع تعینی می خواهند بگویند در مواردی که وضع تعینی شمرده

می شود، یک نفر حقیقتا جعل علامیت کرده است

ثانیا: اینکه آیا منقولات (ما فی معنی الوضع) بدون وضع تعینی هم حقیقت

هستند، در بحث حالات کلام باید مطرح شود

ما می گوئیم

مرحوم آخوند:
پدید آمدن وضع
تعیینی :

۱. گاهی به انشاء

۲. گاهی به
وسیله استعمال

توضیح نوع دوم :
واضع، لفظ را در معنای مورد نظر
استعمال می کند چنان که گویی از قبل
بر این مطلب وضع شده است (بدون
قرینه مجازی)

واضع در نوع دوم، باید قرینه ای بگذارد

استعمال، **إفناء** لفظ در معنی است
(لحاظ لفظ در استعمال، **آلی** است)

در وضع، نگاه **استقلالی** به خود لفظ لازم است

جمع نشدن لحاظ آلی و لحاظ استقلالی در آن واحد

لفظ **می تواند** در هنگام استعمال، **لحاظ** شود (= آلی
نباشد)

استعمال امر خارجی است و نمی تواند وضع را که

امری اعتباری است پدید آورد

پس : استعمال در حقیقت **اعلام وضعی** است که ما

قبلا در افق اعتبار نفسانی ایجاد کرده ایم

اشکال مرحوم نائینی

به مرحوم آخوند

جواب حضرت امام به

مرحوم نائینی

ما می گوئیم

ادامه

نکته ۱